

Besluit van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Kompas houdende regels omtrent controleprotocol Controleprotocol Kompas

[Deze bekendmaking is slechts een tekstplaatsing om de regeling op overheid.nl te kunnen plaatsen. De oorspronkelijke bekendmaking heeft op papier plaatsgevonden.]

1. Inleiding

In de controleverordening Kompas 2017 e.v. is bepaald dat voor de uitvoering van de accountantscontrole een controleprotocol door het algemeen bestuur dient te worden vastgesteld. In het controleprotocol wordt voor de jaarlijkse accountantscontrole opgenomen:

- de toe te passen goedkeuringstoleranties (en afwijkende rapporteringstoleranties) bij de controle van de jaarrekening;
- de inrichtingseisen voor het verslag van bevindingen.

Object van controle is de jaarrekening en daarmee tevens het financieel beheer over het betreffende boekjaar.

1.1 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening van Kompas.

1.2 Wettelijk kader

De gemeentewet (GW), art. 213, schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 197 GW bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen. Ingevolge de Gemeenschappelijke Regeling Kompas is dit artikel eveneens van toepassing verklaard op Kompas.

In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan het algemeen bestuur nadere aanwijzingen geven voor te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Tevens zal in de opdrachtverstrekking duidelijk aangegeven moeten worden welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van rechtmatigheidscontrole zal zijn.

In de Controleverordening Kompas 2017 e.v. is door het algemeen bestuur het normenkader voor de controle in hoofdlijnen vastgelegd. Met dit controleprotocol stelt het algemeen bestuur nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn op de jaren 2017 en volgende. Jaarlijks zal het algemeen bestuur bij de behandeling van de jaarrekening van het voorgaande jaar beoordelen of er aanleiding is het protocol op onderdelen bij te stellen.

1.3 Procedure

In de Controleverordening Kompas 2017 e.v. is geen bepaling opgenomen met betrekking tot overleg tussen de accountant en (een vertegenwoordiger uit) het algemeen bestuur, dagelijks bestuur, directeur en controller.

In bijlage 2 is een communicatietraject uitgewerkt.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid en rechtmatigheid)

Zoals in art. 213 GW is voorgeschreven zal de controle van de in art. 197 van de gemeentewet bedoelde jaarrekening uitgevoerd door de door het algemeen bestuur benoemde accountant gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- De getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen;

- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in art. 186 van de gemeentewet (Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van art. 213, lid 6 van de gemeentewet (Besluit accountantscontrole Provincies en Gemeenten) alsmede de Richtlijnen voor de Accountantscontrole (NIVRA) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Besluit accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG) en de Financiële verordening Kompas dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen en besluiten van het algemeen bestuur"

3. Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties en financiële beheershandelingen met een belang groter dan de vastgestelde goedkeuringstolerantie. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statistische deelwaarnemingen en extrapolaties.

In het Besluit accountantscontrole Provincies en Gemeenten zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. Het Algemeen Bestuur mag de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan deze minimumeisen. Dit moet dan wel worden toegelicht in de accountantsverklaring. De minimumeisen zijn:

Goedkeuringstolerantie	Strekking accountantsverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaar- rekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren (professional judgement), Deze kwalitatieve beoordeling dient in ieder geval congruent te zijn met de organisatiegrootte van ISD Kompas. De weging van fouten en onzekerheden vindt ook plaats op basis van professional judgement.

De definitie van de goedkeuringstolerantie is:

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming, de strekking van de af te geven accountantsverklaring.

Naast de goedkeuringstoleranties wordt onderkend de rapporteringstolerantie. Deze kan als volgt worden gedefinieerd:

De rapporteringstolerantie(s) is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen. De rapporteringstolerantie kan worden vastgesteld op een percentage, bijvoorbeeld 80%, van de goedkeuringstolerantie of op een maatschappelijk relevant geacht absoluut bedrag zoals € 100.000,-. De rapporteringstoleranties kunnen zich verder toespitsen op die elementen die het algemeen bestuur specifiek nader terug wil zien, zonder dat dit de controletoleranties zelf beïnvloedt. In dit protocol is gekozen is voor een percentage omdat het protocol betrekking heeft op meerdere jaren. Met een percentage wordt een betere verbinding gelegd naar de begroting van het betreffende controlejaar.

De rapporteringstolerantie wordt door het algemeen bestuur vastgesteld, met inachtneming van bovengenoemde minimumeisen. De accountant richt de controle in rekening houdend met de rapporteringstolerantie om te kunnen waarborgen dat alle gesignaleerde onrechtmatigheden die dit bedrag overschrijden ook daadwerkelijk in het verslag van bevindingen worden opgenomen.

Voor de jaren 2017 en volgend worden de goedkeurings-tolerantie en de rapporteringstolerantie vastgesteld overeenkomstig onderstaand schema (deze zijn gelijk aan de wettelijke minimumeisen als bovenvermeld). De in de schema's opgenomen percentage worden toegepast op de begroting van het betreffende controlejaar.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaar- rekening (% lasten)	≤ 1%	>1%<3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3%<10%	≥ 10%	-

Op basis van de begroting 2017 (na wijziging) van Kompas betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van circa € 120.000,- en een totaal van onzekerheden van circa € 360.000,- de goedkeurende strekking van de accountantsverklaring niet zullen aantasten.

Voor de rapporteringstolerantie wordt aansluiting gezocht bij de component goedkeuring uit de tabel voor de goedkeuringstolerantie.

	Rapporteringstolerantie			
Fouten in de jaar- rekening (% lasten)	≤ 1%			
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%			

4. Begrip rechtmatigheid en de aanvullend te controleren rechtmatigheidscriteria

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen 9 rechtmatigheidscriteria worden onderkend: Het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium, het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium, het calculatiecriterium, het valuteringscriterium, het adresseringscriterium, het volledigheidscriterium, het aanvaardbaarheidscriterium en het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt al aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium;
2. Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium (M&O-criterium);
3. Het voorwaardencriterium.

Deze criteria worden in de meest recente Kadernota Rechtmatigheid 2013 als volgt nader uitgewerkt:

1. Begrotingscriterium

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten zoals weergegeven in de jaarrekening hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is -voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft- mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht zoals geregeld in de gemeentewet. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door het algemeen bestuur geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen of respectievelijk welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan het algemeen bestuur.

Het begrotingscriterium is nader uitgewerkt in de financiële verordening ex. art. 212 gemeentewet. Daarin is beleid vastgelegd ten aanzien van:

- het tijdig melden van verwachte budgetoverschrijdingen
- hoe om te gaan met overschrijdingen op programmaniveau,
- het mogen schuiven binnen de budgetten (voor producten) van een programma,
- het aanwenden van de post onvoorzien (al dan niet per programma), enzovoorts.

Volgens de financiële verordening mogen de lasten van producten niet dusdanig worden overschreden dat de realisatie van andere producten binnen hetzelfde programma onder druk komt te staan. De post onvoorzien is niet nader onderverdeeld in programma's en kan worden verbruikt om alle soorten tegenvallers op te vangen. Hiermee zijn overschrijdingen op programmaniveau mogelijk tot het niveau van de post onvoorzien. Extra overschrijding is ook mogelijk indien hier voldoende baten tegenover staan.

2. M &O-criterium

Kompas moet effectieve maatregelen nemen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. In het jaarverslag en/of de toelichting op de jaarrekening vindt verantwoording plaats over de opzet, de naleving en de werking van het M&O-beleid. De accountant toetst de controles en evaluaties hiervan en beoordeelt of naar aanleiding van de uitkomsten in de organisatie de juiste maatregelen zijn genomen. In verschillende verordeningen en besluiten is een M&O-beleid vastgesteld. Voor bestaande procedures wordt getoetst in hoeverre deugdelijke maatregelen ter voorkoming van misbruik- en oneigenlijk gebruik worden genomen. Daarbij is de veronderstelling gerechtvaardigd dat binnen de belangrijkste procedures (Participatiewet ca.) reeds adequate maatregelen zijn getroffen ter waarborging van de getrouwheid van de financiële verantwoording.

3. Voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden door Kompas zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop door de accountant moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wetten en regels van hogere overheden, gemeentelijke regelgeving en de eigen besluiten van Kompas. De gestelde voorwaarden hebben in het algemeen betrekking op:

- de omschrijving van de doelgroep respectievelijk het project;
- de heffings- en/of declaratiegrondslag;
- normbedragen (denk aan hoogte en duur);
- de bevoegdheden;
- het voeren van een administratie;
- het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken;
- aan te houden termijnen besluitvorming, betaling, declaratie e.d.

De precieze invulling verschilt per wet respectievelijk regeling respectievelijk verordening.

Voor alle geldstromen dient ondubbelzinnig vast te staan welke voorwaarden er op van toepassing zijn. De door hogere overheden gestelde voorwaarden liggen volledig vast. Dit geldt echter niet voor de voorwaarden in de gemeentelijke regelgeving en de eigen besluiten. Omdat er (nog) geen generieke criteria zijn vastgesteld, dient de accountant over zowel de generieke als de specifieke criteria in overleg te treden met het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur is kadersteller en wordt geacht de norm te stellen waaraan moet worden getoetst. Het algemeen bestuur dient dan ook op grond van een overzicht van alle voor Kompas geldende wet- en regelgeving het voorwaardencriterium te operationaliseren. Concreet betekent dit dat door het algemeen bestuur limitatief moet zijn bepaald aan welke in wet- en regelgeving vastgelegde, voor Kompas relevante, voorwaarden de accountant moet toetsen.

In verschillende verordeningen en besluiten zijn voorwaarden opgenomen. Met het vaststellen van de reikwijdte van de rechtmatigheidstoets door de accountant in dit controleprotocol wordt het voorwaardencriterium nader uitgewerkt. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen uitkeringen ingevolge de Participatiewet inclusief de loaw, loaz en het Bbz en de overige betalingen.

Uitkeringen

Een uitkering is een inkomensoverdracht waarvoor geldt dat over de besteding achteraf geen verantwoording moet worden afgelegd. De uitkeringsgerechtigde dient aan een aantal voorwaarden te voldoen om over de uitkering te kunnen beschikken. De rechtmatigheid rondom toekenning en vaststelling van de uitkeringen wordt gewaarborgd door de opzet van de administratieve organisatie (AO) en interne controle (IC). Voor beoordeling van rechtmatigheid van de uitkeringen wordt volstaan, met toetsing van de AO en het verslag IC.

Overige betalingen

Uitgangspunt daarbij is dat voornamelijk het huidige (informele) beleid wordt bekrachtigd en er met name jegens derden niet met terugwerkende kracht strengere normen zullen worden toegepast. Voor een andere toelichting op dit onderdeel wordt verwezen naar de Kadernota Rechtmatigheid 2013.

5. Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidstoetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor de jaren 2017 e.v. is limitatief gericht op:

- a. de naleving van wettelijke kaders, zoals die in de kolom “Wetgeving extern” van de “Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten” is opgenomen (bijlage 1 van dit protocol). Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen;
- b. de naleving van de volgende kaders:
 - de begroting;
 - financiële verordening ex art. 212 gemeentewet;
 - de controleverordening ex art. 213 gemeentewet

en de overige kaders zoals opgenomen in de kolom “Regelgeving intern” van de “Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten” (bijlage 1 van dit protocol). Dit laatste voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. Ten aanzien van het voorwaardencriterium vindt voor de interne regelgeving uitsluitend een toets plaats naar de hoogte, duur en doelgroep/object van financiële beheershandelingen, tenzij jegens derden (bijvoorbeeld in toekenningsbeschikkingen) aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen. Dergelijke jegens derden geformuleerde financiële voorwaarden zijn overigens ook al relevant voor de accountantscontrole inzake de getrouwheid van de jaarrekening.

Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door het algemeen bestuur of hogere overheden vastgestelde regels betreft. Met andere woorden: interne regels van dagelijks bestuur vallen daar buiten. Deze interne regels kunnen overigens wel relevant zijn voor de nadere vaststelling van de invulling van “hogere” besluiten, maar zijn op zich geen object van onderzoek. Voorts kan een afwijking van deze lagere regelgeving passend zijn binnen de uitvoering van hogere besluiten. Het is (over het algemeen) aan het dagelijks bestuur om een oordeel te vellen over de geconstateerde afwijkingen van lagere interne regels.

6. Rapportering accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant hierna in het kort weergegeven als volgt:

Interim-controles

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht aan het dagelijks bestuur.

Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de gemeentewet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan het algemeen bestuur en in afschrift aan het dagelijks bestuur en de directeur.

In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.).

Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in hoofdstuk 3 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

Accountantsverklaring

In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze accountantsverklaring is bestemd voor het algemeen bestuur, zodat deze de door het dagelijks bestuur opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

In bijlage 3 worden de rapportagemomenten nader vastgelegd.

7. Inwerkingtreding

1. Dit protocol treedt in werking per 1 januari 2017, met dien verstande dat zij van toepassing is op de accountantscontrole van de jaarrekening van het verslagjaar 2017 en later.
2. Het "Controleprotocol Kompas" vastgesteld bij besluit van het algemeen bestuur van 25 juni 2012 wordt ingetrokken.

8. Citeertitel

Dit protocol kan worden aangehaald onder de naam "Controleprotocol Kompas".

9. Vaststelling

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van Kompas van 6 maart 2017.

*De secretaris,
Drs B. Ait Mellouk*

*De voorzitter,
P. Leunissen*

Bijlagen bij controleprotocol:

1. *Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole;*
2. *Communicatie en periodiek overleg;*
3. *Rapportagemomenten.*

Bijlage 1: Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij gemeenten

In het navolgend overzicht is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij Kompas relevante algemene wet- en regelgeving. Dit overzicht moet als volgt worden gelezen: In de eerste kolom wordt een algemene omschrijving gegeven die overeenkomt met een mogelijke algemene aanduiding van de programma's. In de tweede kolom wordt e.e.a. nader uitgewerkt naar de specifieke producten en/of activiteiten welke onder zo'n programma vallen. In de kolom wetgeving extern wordt de te toetsen algemene wet- en regelgeving aangegeven die direct een relatie heeft met het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente. Het feitelijke toetsingskader voor een specifieke geldstroom moet echter veelal nog nader worden uitgewerkt. De randvoorwaarden waarbinnen uitgaven (lasten) mogen worden (aan)gegaan worden onder meer ontleend aan de begroting, de beheersverordening, het directiestatuut en het mandaatbesluit.

Over het algemeen zal het algemeen bestuur dus ter verdere implementatie van de uitvoering van deze algemene wet- en regelgeving eigen verordeningen en/of beleidsregels opstellen waarmee een nadere invulling wordt gegeven voor de lokale uitvoering van het daaraan verbonden financiële beheer. In de laatste kolom zijn de verordeningen en besluiten opgenomen.

Daarnaast worden door de rijksoverheid dan wel andere instanties op grond van algemene wet- en regelgeving specifieke geldstromen geïnitieerd, bijvoorbeeld in de vorm van subsidies en/of specifieke uitkeringen. Deze specifieke (subsidie) regelgeving is niet in dit overzicht opgenomen. Voor het verkrijgen van subsidies en/of specifieke uitkeringen moet veelal worden voldaan aan de in deze wet- en regelgeving geformuleerde (nadere) voorwaarden, het zogenaamde voorwaardencriterium. Wanneer voor het verkrijgen van de geldstromen ook gesteund moet worden op gegevens van derden, dan zal inzake de juistheid en volledigheid van deze gegevens rekening moeten worden gehouden met mogelijk misbruik en oneigenlijk gebruik, het zogenaamde M&O-criterium.

In algemene zin gelden in voorkomende gevallen ook nog andere rechtmatigheidscriteria, vaak ook als nadere invulling van het voorwaardencriterium. Het calculatiecriterium, ofwel wordt het juiste bedrag berekend, is algemeen geldend wanneer op basis van tarieven of normen geldstromen worden verkregen. Het financiële belang van de onderhavige wet- en regelgeving wordt uiteraard mede bepaald door de omvang van de geldstroom die daarmee direct is gemoeid. Daarnaast zijn echter de potentiële risico's van belang welke kunnen ontstaan wanneer relevante wet- en regelgeving niet wordt nageleefd, bijvoorbeeld inzake Europese aanbesteding. Dergelijke risico's kunnen indirect tot geldstromen gaan leiden wanneer bijvoorbeeld schadeclaims moeten worden gehonoreerd of op een onjuiste titel verkregen gelden moeten worden geretourneerd.

Met de in dit overzicht gepresenteerde inventarisatie wordt een minimumkader gegeven voor de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole zoals vastgelegd in art. 213 van de gemeentewet en het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten.

Programma/product	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Algemeen bestuur en ondersteunende processen	Algemeen financieel middelenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Grondwet • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Besluit Begroting en Verantwoording • Wet gemeenschappelijke regelingen • Algemene wet bestuursrecht 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenschappelijke Regeling Kompas; • Verordening ex art. 212: financieel beleid, beheer en inrichting financiële organisatie; • Verordening ex art. 213: controle; • Directiestatuut; • Mandaatregeling
	Treasurybeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Wet financiering decentrale overheden 	Treasurystatuut
	Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtenarenwet • Fiscale wetgeving • Sociale verzekeringswetten • CAR/UWO 	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtenarenreglement • Bezoldigingsbesluit • Verordeningen op studiefaciliteiten, reiskosten e.d.

	Inkopen en contractbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • EU-aanbestedingsregels 	Aanbestedingsbeleid Kompas
Arbeidsparticipatie	Gesubsidieerde arbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet • Wet werk en bijstand 	<ul style="list-style-type: none"> • Participatieverordening • Afstemmingsverordening • Verordening en beleidsregels loonkostensubsidie participatiewet
	Re-integratie	<ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet • Wet werk en bijstand 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening en beleidsregels tegenprestatie participatiewet
	Volwasseneducatie	<ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsregels re-integratie
	Arbeidssubsidies	<ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet • Wet werk en bijstand 	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsregels premiebeleid
Inkomen	Inkomensvoorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet • Wet werk en bijstand 	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemmingsverordening • Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive
		<ul style="list-style-type: none"> • Bbz 2004 	<ul style="list-style-type: none"> • Handhavingsverordening
		<ul style="list-style-type: none"> • loaw en loaz 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening en beleidsregels individuele inkomenstoelag
		<ul style="list-style-type: none"> • Vangnetregeling 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening en beleidsregels individuele studietoelag
		Sociale en fiscale wetgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsregels verlagingen • Beleidsregels verhaal • Beleidsregels boete
Zorg	Bijzondere bijstand	<ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet • Wet Werk en Bijstand 	Inkomensbeleid WWB
	Armoedebeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Schuldhelpverlening 	Verordening Schuldhelpverlening
	Schuldhelpverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Schuldhelpverlening 	Wet Schuldhelpverlening Verordening Schuldhelpverlening

Bijlage 2: Communicatie en periodiek overleg

Onderstaand is de overlegstructuur in een communicatiematrix vastgelegd voor de boekjaren 2017 en volgende. Uit oogpunt van doelmatigheid heeft het de voorkeur zoveel mogelijk gesprekken te combineren. In het kader van het bestuurlijk overleg en de rapportage kunnen de volgende contacten tussen de accountant, het bestuur en management als regel van toepassing zijn.

	Aantal per jaar	Toelichting
Financiële commissie algemeen bestuur	PM	De commissie zal de bevindingen van de eindejaarscontrole in beginsel bespreken met de directeur en controller. Indien daar aanleiding voor is en op verzoek van de commissie zal de accountant de bevindingen van de eindejaarscontrole toelichten in de vergaderingen van de financiële commissie die belast is met onderzoek van de jaarrekening
Dagelijks Bestuur	Twee	Bespreking bevindingen interim-controle en eindejaarscontrole.
Secretaris Algemeen Bestuur		Het algemeen bestuur is opdrachtgever van de accountant. Met de secretaris zal voorafgaand aan de controle een overleg plaatsvinden om te komen tot een afstemming inzake de nadere invulling van de controleopdracht. Dit kan worden gecombineerd met het pre-audit gesprek dat ambtelijk wordt gevoerd.
Directeur/ controller /adviseur Financien, Planning en Control	Drie	De directeur en de controller zijn voor de accountant belangrijke gesprekspartners binnen de organisatie. Bijeenkomsten: pre-audit gesprek, de bespreking van de bevindingen van interim-controle (op basis van de concept-managementletter) en de eindejaarscontrole (op basis van het concept rapport van bevindingen). Daarnaast kan er naar behoefte gekozen worden voor tussentijdse voortgangsgesprekken.
Taakgebieden	Naar behoefte	In het kader van de controles zal nader overleg van toepassing kunnen zijn met de directeur/administrateur uitkeringen/controller en verantwoordelijken voor de relevante primaire processen.

Bijlage 3: Rapportage

De volgende standaard rapportagemomenten worden onderkend:

Rapportage	Tijdstip	Inhoud	Gericht aan
Managementletter dan wel Verslag van bevindingen interim-controle	Na afronding van de interim-controle.	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur), beheersing specifieke subsidiestromen evenals overige van belang zijnde onderwerpen. Voortgang groeiproces invoering rechtmatigheid.	Algemeen bestuur Dagelijks bestuur
Verslag van bevindingen	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Wettelijk: De vraag of inrichting van het financieel beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. Daarnaast resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging rekening houdend met afgesproken rapporteringstoleranties. Relatie tussen de controletoelantie ingevolge controleverordening en de feitelijke bevindingen.	Algemeen bestuur
Accountantsverklaring	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Het oordeel over de mate waarin de jaarrekening een getrouw beeld geeft i.o.m. verslaggevingsvoorschriften en voldoet aan de eisen van rechtmatigheid.	Algemeen bestuur